

KOLARIN KYLIEN KEHITTÄMISHANKE

<http://kylienkolari.fi/>

Raportin sisältö

1. Toteuttajan nimi
2. Hankkeen nimi ja hanketunnus
3. Yhteenveto hankkeesta
4. Hankkeen tavoitteet
5. Toteutus
 - 5.1. toimenpiteet
 - 5.2. aikataulu
 - 5.3. resurssit
 - 5.4. toteutuksen organisaatio
6. kustannukset ja rahoitus
7. Raportointi ja seuranta
8. toteutusolelutukset ja riskit
9. Yhteistyökumppanit
10. Tulokset ja vaikutukset
11. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

1. Toteuttajan nimi

Kolarin kunta
Hallinto- ja elinvoimapaalvelut

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

Kolarin Kylien kehittämishanke

tukipäätösnumero 102187

hankenumero 19431

3. Yhteenveto hankkeesta

Hankkeen tavoitteena on Kolarin kylien yritys- ja asuin ympäristön vetovoimaisuuden kehittäminen sekä kasvattaa ja kehittää kylämatkailua ja matkailua tukevia elinkeinoja.

4. Hankkeen tavoitteet

a) *Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on*

Hankkeen tavoitteena on Kolarin kylien yritys- ja asuin ympäristön vetovoimaisuuden kehittäminen sekä kasvattaa ja kehittää kylämatkailua ja matkailua tukevia elinkeinoja.

b) *Hankkeen tavoitteet*

Hankkeen tavoitteena on kolarilaisen tarinan luominen: identiteetin vahvistaminen, yhteisöllisen tekemisen lisääminen sekä kylien vetovoimaisuuden ja elinvoimaisuuden nostaminen niin nykyisten kuin tulevienkin asukkaiden ja matkailijoidenkin näkökulmasta. Hankkeen tavoitteena on myös parantaa kylien välistä yhteistyötä ja saada kolarilaiset innostumaan ja oppimaan yhdessä tekemisestä muun muassa kulttuuritoiminnan kautta. Kolarilainen tarina luodaan kunkin kylän vahvuuksista, historiasta ja perinteistä. Hankkeessa kehitetään tapahtumien suunnittelua, tuottamista ja toteuttamista niin, että kunnasta löytyy jatkossa omaa osaamista erilaisten kulttuuri- ja matkailutapahtumien läpiviemiseen sekä talkoo-, että yrityspohjaisesti.

Kolari on laaja kunta, jossa Ylläksen matkailukeskuksen lisäksi alueen kylistä löytyy varsin erilaista tarjontaa niin matkailijoille kuin paikallisille asukkaillekin. Kylien palveluista on kuitenkin vähän tietoa saatavilla ja siksi yhtenä hankkeen tavoitteena on kylien markkinointiviestinnän kehittäminen: miten kutakin Kolarin kylää mainostetaan ja markkinoidaan, mitkä ovat kunkin kylän erityispiirteet, miksi matkailijoiden kannattaa vierailla juuri tässä kylässä.

Hankkeen tavoitteena on myös kylien toimijoiden verkostoituminen Ylläksen matkailuyrityksien kanssa, tutustuttaa Ylläksen isommat ohjelmapaalvelu- ja majoitusyritykset kylien matkailu- ja kulttuuritarjontaan ja myös näin edistää kylämatkailun kehittymistä kylissä.

5. Toteutus

5.1. toimenpiteet

1) Kylien tarinoiden ja historian kartoitus

Kolarin eri kylistä on kirjoitettu vaihtelevasti kirjoja ja erilaisia tekstejä sekä tehty tutkimuksia. Kirjoituksista on nostettu esille tärkeät tapahtumat, henkilöt ja kylän vaiheet ja tietoja on täydennetty myös kyläläisten tiedoilla työpajoissa. Kirjoitukset ja kertomukset ovat nivoutuneet kunkin kylän tarinaksi ja osaksi kolarilais-ta tarinaa. Samalla on perehdytetty kyläläiset hankkeen tavoitteisiin ja siihen, miten kylä voi olla osana matkailutuotteita, kolarilaista tarinaa ja Kolarin kunnan 150 -vuotisjuhlavuoden näytelmää, joka esitettiin yli 60 talkoolaisen voimin KesäKolari -tapahtumassa kesäkuussa 2017. Kylän tiedot kerättiin niin, että ne

Tunturi-Lappi

maaseuturahasto

KOLARI
KASVAA
LUONNOSTA

ovat hyödynnettävissä useisiin eri käyttötarkoituksiin.

Projektipäällikkö Jyrki Vaattovaara on kartoittanut kylistä kirjoitetun tiedon ja nostanut niistä esille erityisesti matkailijoita ja paikallisia kiinnostavat seikat. Tietoja on täydennetty työpajoissa yhdessä projektipäällikön, kyläläisten ja asiantuntijoiden kanssa niin, että kullekin kylälle on saatu luotua oma identiteetti ja markkinoinnillinen viesti. Näitä asioita on tarkasteltu sekä kotimaan että ulkomaalaisen matkailijan näkökulmasta.

Lokakuusta 2016 helmikuun loppuun mennessä **2017** kylillä kokoonnuttiin yhteisiin tarinatalkoisiin, joiden tuloksena saatiin koottua kattava aineisto otsakkeista, jotka kuvastavat historiasta tähän päivään kylien identiteettiä. Apuna käytettiin kaikkea mahdollista: tarinoiden lisäksi esim. äänitteitä, kirjoja, tarinoita, näytelmiä, muistelmia jne.

Näistä ranskalaisiin viivoihin sidotuista kylän tunnistettavuutta kuvaavista asioista luotiin yhteisessä työpajassa maaliskuussa 2017 jokaiselle kylälle tarina, joka kirjoitettiin paperille. Identiteettiä kyliltä kuvaavat asiat saatiin hienosti kaikkien kylien osalta kokoon, vaikka iltoja istuttiin ja muisteltiin aika tiuhaan tahtiin. Kylien tarinoita tullaan käyttämään markkinoinnillisesti moniin eri käyttötarkoituksiin hankkeen päätyttyäkin. Esimerkiksi Saaripudas on tunnettu haitareistaan, Venejärvi taikamännystä jne. Näitä kyliä identiteettejä käytettiin myös markkinointimateriaalissa kuvaamaan visuaalisesti kylää.

Tarinallisiin työpajoihin osallistui n. 300 ihmistä, joista puolet oli naisia ja puolet miehiä. Joitakin nuoriakin oli saatu mukaan, mikä oli hieno asia.

Esimerkkejä kylien valmiista identiteeteistä: <http://kylienkolari.fi/kylienkolari/vaattojarvi/>
<http://kylienkolari.fi/kylienkolari/kolarin-kirkonkyla/>

2) Kylien tiedottamis- ja markkinointimateriaalin kerääminen, suunnittelu ja työstäminen

Hankkeesta tiedotettiin ahkerasti mm. Kolarin kunnan toimittajan taholta erilaisissa some-päivityksissä ja haastatteluissa. Alun perin hankesuunnitelmassa oli ostaa markkinointimateriaalin tekeminen ostopalveluna. Päädyimme kuitenkin muutoshakemuksen jälkeen kesällä 2018 palkkaamaan hankkeeseen Pete Huttusen tekemään nettisivut, kuvapankin ja videot sekä esitteen. Aineistoa markkinointiin kerättiin erityisesti hankkeen alussa tarinoiden muodossa ja hankkeen edetessä kyläläiset osallistuivat aktiivisesti videoiden ja kuvapankin tekoon.

3) Tapahtumien suunnittelu, tuottaminen ja toteuttaminen

Hankkeen aikana järjestettiin työpajoja, joissa opeteltiin mm. käsikirjoittamista kylien tarinan työpajassa maaliskuussa 2017, tapahtumien tuottamista **lokakuussa** 2018 ja tarinallista tuotteistamista marraskuussa 2018. Tuotteistamisen pohjana toimivat kylien tarinat ja niistä tehty näytelmäkirjoitus. Äänentoistosta ja muusta näyttämötekniikasta järjestettiin myös koulutusta vuoden 2018 aikana projektipäällikön toimesta.

Esimerkkinä muutaman kylän tarinaa: <http://kylienkolari.fi/nahtavyynet/erakko-heikkisen-kamppa/>
<http://kylienkolari.fi/nahtavyynet/siepin-pekan-taikamanty/>

Tunturi-Lappi

maaseuturahasto

KOLARI
KASVAA
LUONNOSTA

4) Kolarilaisen tarinan luominen

Kylien tarinat nivottiin kolarilaiseksi tarinaksi, joka esitettiin Kolarin 150-vuotisjuhlavuoden näytelmänä. Kolarilainen tarina on jatkojalostettavissa mm. jokaisen kylän tarinan osalta. Tarinaa voidaan käyttää osana matkailutuotteita, tapahtumissa ja myös esim. paikallishistorian opetuksessa.

Kylien tarinoista valmistui projektipäällikön tuottamana näytelmäkäsikirjoitus yhdessä ohjaajan kanssa teatteriesitykseksi, johon tiivistyi kolarilaista 500-vuotista historiaa 9:ään eri kohtaukseen. Kirjoitusvaiheessa avustivat Kolarin lukion rehtori Vesa Pellikka ja professori Kyösti Kurtakko. He seurasivat historiallisen faktan toteutumista kohtauksissa.

150-vuotiaan Kolarin kesäjuhlaan tehty näytelmä sai ensi-iltansa 30.6.2017 klo 18.00. Paikallisia tekijöitä oli eri kyliltä mukana näytelmässä 28, joista peruskoulu ja lukioikäisiä oli peräti 9 henkilöä. Yleisön pyynnöstä kolarilainen tarina esitettiin vielä toisenkin kerran 25.8.2017. Näytelmän näki kaikkiaan n. 900 henkeä, mikä sinänsä on jo huikea määrä ottaen huomioon Kolarin asukasluvun.

Tarina jäi elämään ja on saanut jatkoa kylien omissa näytelmissä. Käsikirjoitus kirjoitettiin niin, että sitä on helppo muokata ja lisätä kohtauksia. Näytelmästä teki erityisen myös muutaman nimekkään kolarilaistekijän mukana olo, esim. olympiavoittaja Pertti Teurajärvi ja taiteilija Kalervo Uuttu "Uuttu Kalle".

Juhlavuoden näytelmän innoittamana joukko esityksessä olleita kolarilaisia nuoria otti yhteyttä voitaisiinko tehdä vielä esitys kolarilaisten tarinasta nuorten silmin Suomen itsenäisyyden juhluvuoden (Suomi 100) kunniaksi. Nuori Suomi 100 sai ensi-iltansa 6.12.2017 Kolarin koulun täydessä juhlasalissa itsenäisyyspäivän juhlassa. Tähän projektiin osallistui yhteensä 16 nuorta ja 4 aikuista. Nuoret itse osallistuivat kaikkiin tuottamisen eri työvaiheisiin projektipäällikön avustuksella ja näin ollen oppivat samalla teatteriesityksen kaaren.

Nuori Suomi 100 -tarinaa kirjoitettiin osaksi koulupäivien aikana rehtorin suostumuksella työpajassa. Tässä työssä yhdistyi samalla monta eri oppiainetta, mikä sopi kouluohjelmaankin opettajien mielestä loistavasti. Ainakin paikallis- ja osaltaan myös Suomen historia tulivat melko paljon tutummaksi nuorille näiden projektien kautta.

Kolarilaiset vapaaehtoiset näyttelijät käyttivät yhteensä kylien kolarin teatteriesitykseen huikeat 1467 h vastikkeetonta työtä, eikä Nuori Suomi 100 esityksenkään talkootunnit (578 h) vähäisiä olleet. Yhteensä kolarilaista teatteria mahtavat 2045 tuntia vuonna 2017. Tarina elää ja sitä voi soveltaa moniin eri käyttötarkoituksiin, vaikkapa "karhu-Kustin pastillien valmistukseen", markkinointimateriaaleihin, opastuksiin yms.

5) Verkostoituminen Ylläksen alueen matkailuyrittäjien kanssa

Hankkeessa järjestettiin bussiretki kylien Kolarisiin huhtikuussa 2019. Retki oli tarkoitettu Ylläksen alueen yrittäjille ja mökinomistajille ja mukana oli myös kunnanjohtaja, kunnan toimittaja ja elinvoimapalveluiden työntekijöitä. Retkelle osallistui 43 henkilöä ja matkan aikana tutustuttiin tarkemmin Venejärven ja Pasmajärven tarinoihin, kyliin ja toimijoihin. Venejärvellä kyläyhdistys esitteli rantamökin toimintaa, AirBnB-vuokrausta, geokätköilyä, tapahtumia ja näytelmäsuunnitelmia. Vierailimme myös Sinitorpan tallilla, jossa Jouko Vaattovaara kertoi yrittämisestä järvikylissä. Pasmajärvellä, vuoden 2017 lappilaisessa kylässä, tutustuimme Tirrovoimaa -hankkeeseen sekä kylän matkailutuotteisiin ja kävimme ajamassa myös Nuottavaaran koiravaljakkoreitin lähtöpaikalla.

5.2. aikataulu

Hankkeen toteutusaika oli 1.5.2017 - 30.4.2019.

5.3. resurssit

Hankkeessa työskenteli projektipäällikkö kokoaikaisena 3.10.2016 - 30.5.2018 sekä 1.3. - 30.4.2019. 1.6.2018 - 28.2.2019 projektipäällikkö työskenteli hankkeelle vain 10%:sti. Hankkeeseen palkattiin kokoaikainen projektityöntekijä ajalle 1.6.2018 - 31.3.2019.

5.4. toteutuksen organisaatio

Kolarin kunta toimi hankkeen hallinnoijana ja vastasi hankkeen toteutuksesta. Hankkeella oli kokoaikainen projektipäällikkö Jyrki Vaattovaara 3.10.2016 - 30.5.2018 sekä 1.3. - 30.4.2019. 1.6.2018 - 28.2.2019 projektipäällikkö työskenteli hankkeelle vain 10%:sti. Hankkeeseen palkattiin myös kokoaikainen projektityöntekijä Ville-Petri Huttunen ajalle 1.6.2018 - 31.3.2019. Näiden lisäksi hakijaorganisaation projektiasiantuntija Asta Hakso teki tuntityönä hankkeen hallinnollisia tehtäviä.

Ohjausryhmän muodostivat

kohderyhmän edustajat: Brunensteiner Jonna, Hakso Berit, Hakso Marja-Liisa, Kiili Markus

hakijan edustajat: Hakso Asta, Koivumaa Johanna (vastuuhenkilö)

rahoittajan edustajat Hangasvaara Jaana ja Möykkynen Nina-Maria

6. kustannukset ja rahoitus

KUSTANNUSLAJI	ARVIO	TOTEUMA
Palkat	100 740,00 €	113 061,23 €
Palkkiot	- €	- €
Vuokrat	- €	- €
Ostopalvelut	45 500,00 €	25 776,80 €
Muut välittömät kulut	- €	- €
Laskennalliset yleiskustannukset	24 177,60 €	27 134,69 €
Vastikkeeton työ	18 935,29 €	18 044,84 €
Kustannukset yhteensä	189 352,89 €	184 017,56 €
Hankkeen tulot (vähennetään)	- €	- €
Kustannukset yhteensä vähennettynä tuloilla	189 352,89 €	184 017,56 €
RAHOITUSLAJI	ARVIO	TOTEUMA
Haettava tuki / avustus	170 417,60 €	139 080,48 €
<i>EU-osuus</i>	<i>71 575,39 €</i>	<i>69 708,54 €</i>
<i>Valtio</i>	<i>64 758,69 €</i>	<i>63 069,65 €</i>
<i>Kuntaraha toimintaryhmältä</i>	<i>34 083,52 €</i>	<i>33 194,53 €</i>
Kunnan suora rahoitus hankkeeseen	- €	- €
Muu julkinen tuki	- €	- €
Julkinen tuki yhteensä	170 417,60 €	165 972,72 €
Yksityinen, rahallinen osuus	- €	- €
Yksityinen, vastikkeeton työ	18 935,29 €	18 044,84 €
Yksityinen rahoitus	18 935,29 €	18 044,84 €
Rahoitus yhteensä	189 352,89 €	184 017,56 €
Hankkeen tulot (lisätään)	- €	- €
Kokonaisrahoitus	189 352,89 €	184 017,56 €

7. Raportointi ja seuranta

Hankkeen seuranta toteutettiin säännöllisesti ohjausryhmän kokouksissa ja hankkeen etenemisestä raportointiin säännöllisesti sekä rahoittajalle että kyläneuvostolle Kylien Kolari.

8. toteutusolehdet ja riskit

Hankkeen toteuttamisen riskeiksi määriteltiin projektipäällikön rekrytoinnin onnistuminen sekä kyläläisten innokkuus osallistua talkootöihin. Projektipäällikön rekrytoinnissa onnistuttiin hyvin ja hänelle Kolarin kylät olivat jo ennestään tuttuja. Häneltä myös löytyi asiantuntemusta sekä kulttuurista että matkailusta ja myös yrittäjyydestä. Kyläläiset olivat erittäin innokkaita tekemään talkoita ja osallistuivat monenlaisiin tilaisuuksiin, työpajoihin ja tapahtumiin, vaikka samaan aikaan tehtiin myös Kolarin kylien investointihanketta, johon tarvittiin paljon talkootyötä myös. Tarinoita ja materiaalia on saatu paljon, mutta niistä on pystytty rajaamaan matkailijoille helposti luettavat nettisivut ja esite, jotta tarinoita jää vielä kerrottavaksi kasvotustenkin.

Tunturi-Lappi

maaseuturahasto

KOLARI
KASVAA
LUONNOSTA

9. Yhteistyökumppanit

Rahoittaja Leader Tunturi-Lappi ry, Kolarin kunnan eri hallinto-osastot, Kolarin kyläläiset, yrittäjät, yhdistykset, yhteisöt, yksityiset ja kunnassa toimivien eri hankkeiden välinen yhteistyö.

10. Tulokset ja vaikutukset

Hankkeessa syntyntä toimintaa on jatkettu kylissä hankkeen päättymisen jälkeen.

Kylien Kolari –hanke on saanut positiivista palautetta ja hanke on osallistunut kuntamarkkinoinnin SM-kilpailuihin ja on mukana semifinaalissa.

Matkailijat ja mökinomistajat ovat kiinnostuneet vierailemaan Ylläksen lisäksi myös Kolarin kylissä ja yöpyä kyläyhdistysten majoituspaikoissa. Venejärven kyläyhdistyksen rantamökki on ollut ahkerassa käytössä AirBnB –kanavan kautta ja toimintaa jatketaan. Majoitustuotoilla kyläyhdistys alkaa kehittää reittejä nähtävyyksille ja tapahtumia. Myös geokätköjä, joita hankkeen aikana kyliin piilotettiin, ovat tuoneet vieraita kyliin. Nuottavaaraan hankkeen aikana kehitetty koiravaljakkoreitti on saanut kävijöitä, jotka maksavat radan käytöstä vuokraa ja majoittuvat kyläyhdistyksen majoitusrakennuksessa. Nuottavaarassa tammikuussa 2019 järjestetyt kansainväliset koiravaljakkokisat jatkuvat myös tulevaisuudessa ja tapahtuma tuo näkyvyyttä muutenkin kylälle.

Kolarilaista tarinaa voidaan esittää monilla eri tavoin niin kylien tapahtumissa kuin esimerkiksi Ihmisen Ringin ulkoilmateatterissa. Kylistä löytyy hankkeen jälkeen omaa osaamista erilaisten kulttuuri- ja matkailutapahtumien läpiviemiseen ja kylien toimijat voivat jatkotyöstää kylien tarinoita erilaisiksi ohjelmopalveluiksi.

Markkinointiviestintää tukevat työpajat tuovat kylille materiaalia työstää erilaisia markkinointimateriaaleja ja saada kylänsä paremmin esille eri kanavissa.

Tarinallisten kokoontumisen jatkona esim. Venejärven kylässä porukat kerääntyvät johonkin taloon vuorolaan muistelemaan ja kertomaan tarinoita, mikä osaltaan säilyttää paikkakunta historiaa ja vaalii perinteistä tapaa tiedon kulusta. Venejärveläiset ovat innostuneet tekemään tarinoista useamman näytelmän. Myös Vaattojärvellä on tarinoiden keruu ja näytelmiä on esitetty erilaisissa tapahtumissa.

11. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Kyliä Kolarin kylienkolari.fi -nettisivuja ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Sivuille tallennetaan myös kylien myytäviä palveluja, kuten majoitusta ja ohjelmopalveluja, jotta matkailijoiden on ne helpompi löytää. Sivuja ja sivujen sisältöä linkitetään myös Ylläksen matkailukeskuksen sivustolle.

Bussiretkiä toivotaan järjestettävän jatkossakin, jotta Ylläksen alueen yrittäjät ja mökinomistajat tutustuvat muuhunkin Kolarin kuin tunturialueeseen.

Viitotettuja tarinallisia reittejä voidaan Kolarin kyliin tehdä useampiakin olemassa oleville poluille ja metsänteille. Reiteistä voidaan tehdä joko kyliä yhdistäviä tai ympyräreittejä joidenkin kylien ympärille.